

almindelige Bemærkninger om Regelmæssigheden i de sociale Fænomener, medens man savner en Redegørelse for, under hvilke Betingelser og med hvilke Begrænsninger Loven for de store Tal kan anvendes. En saadan Redegørelse burde snarere have Krav paa at kaldes Statistikens Theori end det foreliggende Værk; men denne Indvending mod Bogens Titel kan selvfølgelig ikke formindske Værdien af det, der er givet i Bogen.

H. W.

W. Schaefer, die Nationalökonomie und die neuere deutsche Gesetzgebung. Von der phil. Fakultät d. Univers. Breslau gekrönte Preisschrift. Hannover, Schmorl u. von Seefeld. 1886. (95 S.) (Mk. 1,50.)

I 1883 udstedte Breslau-Universitetets filosofiske Fakultet følgende Prisopgave: »hvilken Indflydelse har den videnskabelige Nationaløkonomis nyere Udvikling øvet paa Lovgivningen i Tyskland i de sidste Tiaar?« Der indkom (— jfr. Fakultetets Censur, aftrykt i Jahrb. f. N. u. St. 1886, II, Side 257 fg.) sex Besvarelser. En af dem var et Opus paa — 1594 Sider; men Prisen opnaaede den ikke. Fire andre var til Gengæld Bagateller paa — 4 eller 8 smaa Sider. De duede nu slet ikke. Den paa de 8 Sider førte det noget farlige Motto: »Auf eines Schafes Fell da schrieb Homer die Iliade; heut machen Schafsgedanken auf Velinpapier Parade.« — Belønnet blev (det vil dog sige med Minimumsprisen) Docent ved den tekniske Højskole i Hannover, Dr. W. Schaefers ovennævnte Afhandling. Medens den store Afhandling paa de 1600 Sider havde ført Mottoet »Wissenschaft, du sollst dem Leben Weihe und Vollendung geben!«, førte Schaefers omvendt dette Motto: »Die Wissenschaft soll nicht das Leben meistern, sondern von demselben lernen.« Forf. titulerer det ene af Bogens to Hovedafsnit: »den videnskabelige Nationaløkonomis nyere Udvikling i Tyskland«; men nogen fyldigere Karakterisering af de forskellige nationaløkonom-

iske Retninger findes ikke paa disse ca. 30 Sider; derimod nævnes der nok en hel Del Forfatternavne. I det andet Hovedafsnit, om »de socialpolitiske Reforme i Tyskland«, lidt over 40 Sider, fremhæves, at den nyere »katheder-socialistiske« Nationaløkonomi har influeret stærkt paa den Retning, i hvilken den socialpolitiske Lovgivning er bleven ført i den sidste halve Sues Aar; derimod har det ikke været Videnskabens Sag at blande sig i Lovgivningens Enkeltheder, og Forf. indlader sig da heller ikke paa nogen Belysning af dem. I Almindelighed kan man sige om Bogen, at den er altfor flygtigt udarbejdet, og at dens Titel lover mere, end den holder. Fagmanden finder ikke noget nyt i den, og Lægfolk har ikke meget Udbytte af saa lidet fyldige Udviklinger. Men dens Forfatter er aabenbart en dannet og belæst Mand, som forstaar at gøre træffende Bemærkninger, og de mange Forfatternavne, Bogen indeholder, kan ogsaa henlede Fagmandens Opmærksomhed paa Et eller Andet, som han maaske ikke i Øjeblikket havde i Tanken.

Dr. G. Adler, die Geschichte der ersten socialpolitischen Arbeiterbewegung in Deutschland, mit besonderer Rücksicht auf die einwirkenden Theorien. Ein Beitrag zur Entwicklungsgeschichte der sozialen Frage. Breslau 1885, Verl. v. Eduard Trewendt. (333 S.) (9 M.)

De Arbejderbevægelser, der i Dr. Georg Adler har fundet en meget dygtig Historieskriver, er de Bevægelser i Tyskland og Schweiz, der begyndte saa smaat i Trediveerne og endnu i Halvtredserne havde nogle svage Efterdønninger, men hvis Bølger dog egenlig kun i Fyrreerne slog højt. »Den sociale Arbejderbevægelses Historie formede sig«, skriver Forfatteren i sit Forord, »i det Store og Hele til en historisk Fremstilling af den socialistiske Bevægelse.« Ja, det er der ikke noget forbavsende i! Hvor Arbejderne optræder selvstændigt, hvor de tager Del i Diskussionen om offentlige Anliggender, hvor de i sociale